

Datum: 2026-05-11
Diarienummer: SN 2026/0016

Ändringar i Socialnämndens delegationsordning 2026

Allmänt

Efter justeringen av delegationsordningen i samband med att nya socialtjänstlagen (2025:400) (SoL) trädde i kraft har det identifierats att vissa språkliga justeringar inte genomfördes i revideringen. Bland annat att det i nya SoL, med undantag för ekonomiskt bistånd, används begreppet ”insats” i stället för ”bistånd”. Nämnden har lämnat förvaltningen möjlighet att vidta språkliga justeringar men förvaltningen är av uppfattningen att detta bör ändras i samband med att delegationsordningen nu revideras.

Riktlinjer för utövande av delegerad beslutanderätt

Det har framkommit att delegationsordningen är för stelbent avseende när en anställd får delegation. Idag får en anställd delegation att fatta beslut inom sitt verksamhetsområde efter sex månaders tjänstgöring. Socialdirektör har möjlighet att fatta beslut om inskränkningar i enskild delegats beslutanderätt.

Det föreligger tolkningsutrymme med nuvarande formulering vilket gör att olika enheter kan tillämpa riktlinjen på olika sätt. Nuvarande formulering innebär också att handläggare som anställs med lång erfarenhet i ett verksamhetsområde, antingen från att ha arbetat i annan kommun eller efter att ha återvänt till verksamhetsområdet efter tjänst på annan enhet, behöver vänta sex månader innan denne erhåller beslutanderätt. Det finns önskemål om att formuleringen avseende beslutanderätten därmed ska göras mer flexibel.

Socialförvaltningens förslag är att huvudregeln fortsatt ska vara att en handläggare ska ha sex månaders erfarenhet av verksamhetsområdet innan beslutanderätt erhålls men att chef kan göra en individuell bedömning och förkorta eller förlänga denna tid om det är påkallat i det enskilda fallet.

Ny titel

En av enhetscheferna på avdelningen förvaltningsstöd kommer framöver ha titeln Utvecklingschef. Den nya titeln behöver läggas till delegationsordningen men kommer omfatta samma befogenheter som tjänstetiteln enhetschef hade tidigare.

Arbetsgivarfrågor

Det har i arbetet med att se över delegationsordningen framkommit att socialförvaltningen inte har fått information om att beslutsformuleringarna i arbetsgivarfrågor, som återrapporteras till Kommunstyrelsen, har uppdaterats. Med anledning av detta föreslår förvaltningen att nämnden fattar beslut om att revidera delegationsordningen enligt HR-avdelningens förslag.

Utlämnande av uppgifter

Utlämnande av en allmän handling efter begäran betraktas i normalfallet som faktiskt handlande (verkställighet) och inte som ett delegationsbeslut. Detta bör framgå av delegationsordningen och att detta inte är beslut som återrapporteras till nämnden. Däremot är det ett beslut när anställd på nämndens vägnar på eget initiativ lämnar uppgifter eller lämnar uppgifter i samband med polisanmälan, se avsnitt 3.4.

Delegationsordningen saknar beslutanderätt avseende den sekretessbrytande bestämmelsen, 10 kap. 15 a § Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL. Den nya bestämmelsen innebär att sekretess inte hindrar att uppgifter lämnas till en annan myndighet om uppgiften behövs för att (1) förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet, (2) utreda brott, (3) förebygga eller förhindra att en ekonomisk förmån, ett ekonomiskt stöd, en skatt eller en avgift beslutas, betalas ut eller tillgodoräknas felaktigt eller med ett för högt eller ett för lågt belopp, (4) upptäcka eller utreda sådant som avses i 3, eller (5) förebygga, förhindra, upptäcka eller utreda fusk och överträdelse av regler, villkor i beslut eller avtal. Uppgiftslämnandet kan bara ske mellan myndigheter och kan både innebära en skyldighet att lämna ut uppgifter och även möjligheter att få uppgifter från andra myndigheter. Utlämnande kan ske både på eget initiativ eller efter begäran från en annan myndighet.

Socialförvaltningen föreslår att delegat Socialsekreterare får besluta om utlämnande enligt 10 kap. 15 a § OSL.

Vidare ska kommuner enligt lag (2025:170) om skyldighet att lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna lämna en uppgift till brottsbekämpande myndigheter om informationen behövs för att bekämpa brott, 6 §. Skyldigheten gäller inte för uppgifter som omfattas av socialtjänstsekretess eller hälso- och sjukvårdssekretess, 8 §.

Kommunala myndigheter ska dock, på begäran, lämna kontaktuppgifter som rör fysiska personer till en brottsbekämpande myndighet om de behövs för brottsbekämpning. Det gäller alla myndigheter, även socialtjänsten och hälso- och sjukvården, samt viss yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet.

En uppgift ska inte lämnas ut om det finns en bestämmelse om sekretess eller tystnadsplikt som gäller för uppgiften och synnerliga skäl talar för att intresset som sekretessen ska skydda har företräde framför intresset av att uppgiften lämnas till brottsbekämpningen. Det är alltså bara i undantagsfall som uppgifter inte ska lämnas ut. Detta kan förekomma inom exempelvis socialtjänsten, om det bedöms att en person med stort hjälpbehov skulle avstå från att ta emot hjälp om uppgiften lämnas vidare.

Eftersom utlämnandet föregås av en intresseavvägning kan detta ses som ett kommunalrättsligt beslut. Det saknas idag i delegationsordningen vilken delegat som får lämna ut uppgiften varför detta bör läggas till delegationsordningen. Socialförvaltningens förslag är att delegat Socialsekreterare får fatta beslutet.

Tillägg i Förvaltningslagen

Det har trätt i kraft ett tillägg i bestämmelse 33 § 4 st förvaltningslagen (2017:900) (FL). Bestämmelsen innebär att en skriftlig underrättelse om ett beslut inte behöver innehålla uppgifter om vem som är beslutsfattare, varit föredragande eller vem som medverkat i den slutliga handläggningen. Ändringen har tillkommit för att minska utsattheten för myndighetspersonal när det kan befaras att denne kommer att utsättas för hot, trakasserier eller annan allvarlig olägenhet till exempel våld. Det ska inte göras en generell bedömning utan det ska föreligga konkreta omständigheter i det enskilda fallet som medför en risk för att kunna undanhålla namnuppgifter i en underrättelse. För de fall ett undanhållande ska ske föreslås att enhetschef fattar ett sådant beslut.

Jävsinvändning

Anställda ska själva meddela om de är jäviga det vill säga om de är partisk eller har en intressekonflikt som riskerar att påverka objektiviteten i ett ärende och därmed förhindrade att handlägga ett ärende. En part har vidare inte rätt att välja vem som handlägger ärendet och den omständigheten att en part inte tycker om en specifik tjänsteperson utgör inte i sig jäv. I 6 kap. 30 § tredje stycket KL regleras prövningen av jävsfrågan.

Ett konstaterat jäv ska leda till att den jävige inte tar befattning med ärendet. Om någon framför en invändning om jäv med den som handlägger eller ska besluta inte anser sig jävig måste nämnden avgöra jävsfrågan genom ett formellt beslut. Nämnden är skyldig att snarast fatta ett sådant beslut. Idag har nämnden inte delegerat beslutanderätten avseende jäv.

För att beslut ska kunna fattas så snabbt som möjligt och inte försena handläggningen av nämndens ärenden föreslås att avdelningschef får fatta beslut vid en jävsinvändning.

Placering av barn i jourhem

Ny information har tillkommit kring tillämpningen av lagstiftningen gällande ärenden om placering av barn i jourhem. Lagen ska tolkas som att det föreligger ett förbud att delegera beslut i den här typen av frågor till tjänsteman. Detta medför behov av att ändra beslutanderätten avseende placering av barn i jourhem från tjänsteman till delegat Utskott.

I brådskande situationer, då nämnden eller utskottet inte kommer kunna avvaktas, kommer ordföranden precis som i andra situationer kunna besluta enligt 6 kap. 39 § Kommunallagen. För att förtydliga besluten har även vissa justeringar av beslutsformuleringarna i avsnitt 7 vidtagits.

Aktivitetskravsreformen och ett reformerat försörjningsstöd

Det ligger två olika förslag för beslut i riksdagen som avser att förändra reglerna avseende ekonomiskt bistånd, prop. 2025/26:201 - Reformerat försörjningsstöd – bidragstak och ökade möjligheter till arbete samt prop. 2025/26:207 - Aktivitetskrav för mottagare av försörjningsstöd.

Förslaget om ett reformerat försörjningsstöd innebär i korthet att ett bidragstak införs och att andra styrmedel ska öka drivkrafterna till arbete och egenförsörjning. En central avsikt med förslaget är att minska långvarigt biståndsmottagande och göra det mindre ekonomiskt attraktivt att stå utanför arbetsmarknaden, samtidigt som skyddet för dem med reella behov av ekonomiskt bistånd upprätthålls. Propositionen ska också motverka välfärdsbrottslighet, bl.a. genom skärpta krav kopplade till boende och andra kontrollåtgärder.

Proposition 2025/26:207 syftar till att införa ett generellt aktivitetskrav för mottagare av försörjningsstöd efter tre månaders bistånd, för att tydliggöra motprestationen och stärka arbetslinjen inom socialtjänsten. Avsikten är att kommunerna ska tillhandahålla strukturerade aktiviteter av god kvalitet som förbättrar individens förutsättningar att få arbete, utbildning eller andra arbetsmarknadsinriktade insatser. Förslaget ska också skapa större nationell likformighet i hur krav och aktiviteter utformas.

Med anledning av dessa omfattande förändringar behöver delegationsordningen uppdateras.